

K požárům z přelomu roku 2019/2020 v Austrálii

My jsme nebyli zasaženi. Děkuji všem za starost, emaily, SMS. Bohužel část Davidovy rodiny a našich kamarádů byla přímo v centru. Způsob, jakým tady vše probíhalo, byl opravdu řekněme *„překvapující“*. Moje zkušenosti z roků práce v ČR v oblasti krizového řízení i požárníčiny a nakonec i můj selský rozum mně donutily po delší době zase něco nařukat.

Davidův tatínek a jedna sestra bydlí v nádherném přímořském letovisku Batemans Bay, které na Silvestra obklíčily požáry. První, co město ztratilo, byla elektrika, telefonní i mobilní signál (jak překvapivé, že?) Stav byl natolik kritický, že byla nařízena evakuace. My jsme v televizi slyšeli, že je vyhlášena, ale nejspíš proto, že nám šel do televize proud. Takže jsme věděli, že nabádají k evakuaci přes televizi a SMS a kdybychom s Davidem měli hlavy na závit, tak je už máme odšroubované, jak jsme s nima nevěřicně kroutili. Važte si českých ampliův místního rozhlasu, i když občas vysírají se zkouškou sirén! A české krizové plány (městské, krajské, atd.) by tady patřily do říše vědecko-fantastické literatury.

Na místě samém se zjistila další překvapení.

1) Když už lidé náhodou věděli, že se mají evakuovat a sedli do aut, nebylo kde koupit benzín. Překvapivě pouze jedna čerpací stanice měla záložní generátor, který mohl zajistit, aby z hadic teklo palivo. No a k ní se okamžitě vinuly hodinové fronty.

2) Šťastlivci, kteří věděli, měli auto i palivo, zjistili, že nemají kudy utéct, neb všechny cesty byly zavřené, protože na nich hořelo. Jmenují se sice honosně „dálnice“, ale místy je to jen jeden pruh každým směrem a vedou buší. Stromy jsou blízko u silnice, protože ekologové řvou, jakmile se pokácí nějaký strom navíc, takže tady okolo silnice neuvidíte široké protipožární pruhy, jako třeba okolo dálnice na Aljašce. No a požár si skáče přes silnici, jak je mu libo. Takže projíždět požárem nemožno, silnice zavřené.

Nakonec byli lidé evakuováni na pláži, neb se moudře usoudilo, že tam nemá co hořet. To sice ne, ale všichni byli jako v dobře fungující nebo spíš dobře ucpané udmně. Policie projížděla městem a hlásila, že mají obyvatelé odejít na pláž. Naštěstí náš devadesátiletý tatínek ještě slyší, a taky už se o něj postarala jeho dcera, Davidova sestra s rodinou. Přijela právě, když táta nasedal na svůj elektrický, invalidní vozík a hodlal těch několik kilometrů projet kouřem na pláž, protože policejní hlášení bylo jediné, co věděl, že má dělat. Naš synovec dům ještě pokropil vodou z nádrže, protože požár byl už za humny a vítr nepříznivý. Vše přečkali u sestry, jejíž manžel vytáhl agregát, který používají na kempování, takže fungovala lednička i stropní ventilátor a táta mohl jíst i dýchat. Ale to víme teď.

My jsme tři dny nevěděli, co jak s nimi je. Nic tam nefungovalo. Do toho nic patří i obchody, protože bez elektriky nešly klimatizace, lednice, platební karty, pokladny a tady pokladní bez mašiny nespočítá ani, kolik je 2+2 a nad 1+1 musí dlouho přemýšlet. Takže lidi byli bez zásobení. Jo, pitná voda taky netekla, další překvapení. Jedna benzinka se rozhodla, že když už nemůže prodávat benzín, tak prodá aspoň pitnou vodu v lahvích, stejně jim nejde chlazení. A za vodu, která normálně stojí studená 1 dolar, tak chtěli 5 za teplou. Nedovedu si představit mámu s dítětem, pro které už nemá Sunar, a i kdyby tak nemá pitnou vodu a ohrát ji může leda nad plamenem.

Je pravda, že když se požáry rozhodly ničit, nemohly si vybrat vhodnější čas. Letní prázdniny jsou tady v prosinci a lednu, a na Silvestra a Nový rok nikdo nezůstává doma, kromě nás dvou pitomců, kteří se hybernujeme, neb nesnášíme davy. Takže na plážích se tísnili nejen místní, ale minimálně stejné množství turistů. A teploty přeskočily ve většině států velice lehce i čtyřicítku.

Můj největší obdiv mají požárníci. Nechci psát s nasazením života, protože to zní jako fráze a ono to jednoho opravdu život stálo. Tuhle profesní úctu k nim mám už od časů svého zaměstnání, vždycky byli všude první a vždycky museli řešit to nejhorší. A řešili.

Oproti tomu se včera na jedno postižené místo dostavil premiér. To je náš nejvyšší papaláš, pak už je jen královna. A překvapivě byl vypískán a navíc překvapivě to ukazuje televize stále dokola. Hurá, moje srdce plesá. Když ho vidím s rukama v kapsách a přiblblým úsměvem postávat na spaleništi, asi bych volala něco horšího než „Vypadni!“, „Seš idoit.“ a podobná hesla, která se ozývala nebo byla nahrazena píp píp. Jedna

odvážná paní mu odmítla potřást rukou. Ta má u mě několik +. Kdyby on si aspoň naoko vzal zápisník a ptal se: „Co pro vás můžu udělat?“ To ne, jeho ego politika tam nakráčí s nabubřelým výrazem, s rukama v kapsách jako gesto: „Nic po mně nechtějte.“ a jediné snad už scházelo, aby si zapálil.

Lepší zpráva je, že na některá místa poslala armáda námořní jednotky, protože voda je jediná přístupová cesta. Vypadá to trochu jako vylodění Spojenců v Normandii, ale lodě odvezou lidi do bezpečí a přivezou zásoby pro zbývajících. Že by vojáci pomohli zlikvidovat požáry už v zárodku před dvěma měsíci, k tomu by někdo musel dát rozkaz. Ale kdo by řekl, že tady bude hořet?! Podobnost se sněhem zaskočenými českými silničními v listopadu je náhodná, každoroční překvapení.

Následující řádky jsou jen můj vlastní názor, takže mě nekamenujte a nekomentujte. V Austrálii jsou tři roční období - sucho, povodně a požáry. Celý kontinent je tak nastavený. Po tisíce let to věděli původní obyvatelé. Proto putovali, věděli kdy a kam jít, kde bude jaká úroda. Když z jednoho místa odcházeli, zapálili trávu. Věděli, že tráva shoří, takže tam nebude ležet několik let a budovat základ na podpal. Věděli, že stromy to vydrží, eukalypty jsou na to dělané. Věděli, že vyroste nová svěží tráva, na ní se budou pást klokani. Ti to mají zařízené tak, že klokani máma může pozastavit březost (embryo se přestane vyvíjet), když nemá dost potravy a vesele pokračuje, až když je všude zeleno.

Složení půdy je tady takové, že voda nevsakuje, ale utíká po povrchu. Takže když už prší, jsou povodně, když neprší, je sucho. Vždy, když o velkém suchu/povodních sice lituju farmáře z Centra Austrálie, tak si k tomu rouhačsky myslím, že to je jako si v Arktidě stěžovat, že „Kurva, vono zase chumelí“.

No a do tohoto přírodního nastavení se nacpali všude lidi. Chtějí bydlet eko, mít okolo stromy. A ty domy, které se tady staví, vypadají jako konstrukce ze špejlí oblepená sádkokartonem.

Ochránci prosazují nekácení stromů nejen okolo silnic, ale třeba v národních parcích v Novém Jižním Walesu se nesmí sbírat suché dřevo, protože v něm můžou žít nějaká zvířata. Ano, ale copak jen my trampí víme, že to tak krásně hoří?! Já jsem vždy byla a budu „objímač stromů“, ale někdy je třeba najít kompromis. (Mezi námi, já bych vyhnala lidi a nechala stromy.)

Velká otázka byla ohledně novoročních ohňostrojů. Z hlediska zákazu požárů i vyhazování jinde tolik potřebných peněz. Nechám to bez komentáře, ale když jsem tady ukazovala na internetu, jak v Praze místo ohňostroje promítali na fasádu Národního muzea příběh o městě, všichni to považovali za úúúžasný nápad. Prý by se tady moc hodil. Jenže na prosazení každého nápadu je potřeba někdo s mozkiem.

Jsme vděční, že je naše rodina zatím v pořádku. Dnes se má zvednout silný vítr, všichni se bojíme. Někteří kamarádi ještě bojují o záchranu svým domů, jeden kamarád o záchranu svého živobytí - sotva rozjeté kavárny. Nám shořela spousta míst, která jsme navštívili, kde jsme se zastavovali po cestě, která jsme měli rádi. Při některých záběrech spálenišť se nám chce brečet, když říkáme: „Tam dělali nejlepší kafe.“ „Tam jsme se vždycky stavovali na první oběd v civilizaci po potlachu.“ „Tam jsme kempovali v únoru a slibovali si, že tam zase pojedeme.“ „Tam...“ A ono TAM už je jen kupka popela.

Přeji vám všem, aby letošní rok měl tímto vybranými katastrofami pro zbylých dvanáct měsíců. A tím myslím katastrofy přírodní i osobní.

A ať na cestě těma dvěma dvacítkama potkáváte jen samé dobré lidi a skvělé zážitky. A taky ať máte ohníčky jenom v očích nebo u táboráku.

Ze své stále milované Austrálie zdraví
Marta Pelda Pelikánová

4.1.2020
www.petrpetra.net

P. S. Jen pár fotek od našeho synovce: jediný most přes záliv a pohledy od tátova domu nahoru, dolů a do strany :-). A všechno, co vidíte na internetu, není photoshop, to je australská skutečnost.